

Eloquent ORM - Laravelin tietokannan käsittely

Laravelin relaatiotietokantakäsittely perustuu oletusarvoisesti [Eloquent ORM:iin](#). [ORM](#)ia käyttäen tietokannan sisältöä voidaan käsitellä olioiden avulla. Laravelissa tietokannan taulut luodaan tyypillisesti `migrations`-luokkia käyttämällä `artisan`-skriptillä, jonka voi ajatella olevan eräänlainen versionhallintatyökalu tauluille. Luodusta tietokantarakenteesta voidaan esim. peruuttaa luontia edeltäneeseen tilaan.

Tässä luvussa oletetaan, että olet asentanut järjestelmääsi MySQL-tietokantapalvelimen käyttöönottoluvussa esitetyllä tavalla. Esityksessä myös oletetaan ensimmäisiä esimerkkejä lukuunottamatta, että olet asiayhteyden perusteella tietoinen milloin esitetyt komennot annetaan Linuxin komentoriviltä, milloin `mysql`-kehotteeseen ja milloin ollaan esim. editoimassa jonkin tiedoston sisältöä. Muistutetaan lisäksi, että kansioviittaukset ovat suhteessa Laravelin projektikansioon `~/public_html/projekti01` ja esim. `artisan`-komennot on annettava ao. kansiossa.

27.01 Tietokannan yhteystiedot

Tietokannan yhteystiedot määritellään Laravel-projektin juurihakemiston `.env`-tiedostossa. Tietokannan nimenä valitaan käytettäväksi `laraveldb`. Tiedostoa `.env` voi editoida vaikkapa Linux-komentoriviltä `nano`-editorilla

```
nano .env
```

Editoidaan `.env`-tiedostoon seuraavat arvot

.env

```
DB_CONNECTION=mysql
DB_HOST=127.0.0.1
DB_PORT=3306
DB_DATABASE=laraveldb
```

```
DB_USERNAME=root  
DB_PASSWORD=sala
```

27.02 Tietokannan luominen

Luodaan `.env`-tiedostossa määritelty tietokanta Linux-komentoriviltä. Otetaan yhteys tietokantapalvelimeen

```
mysql -u root -psala
```

ja luodaan `laravelldb`-niminen tietokanta:

```
mysql> create database laravelldb;  
Query OK, 1 row affected (0.01 sec)  
  
mysql> show databases;  
+-----+  
| Database |  
+-----+  
| information_schema |  
| laravelldb |  
| mysql |  
| performance_schema |  
| phpmyadmin |  
| sys |  
+-----+  
6 rows in set (0.02 sec)  
  
mysql> exit
```

27.03 Tutkitaan Laravelin valmiita tietokantatauluja

Perusasennetun Laravelin mukana on määritelty automaattisesti luotavaksi `users`-, `password_resets`- ja `failed_jobs`-taulut mm. käyttäjätietojen tallentamista ja tunnistautumismekanismeja (autentikointi) varten. Näiden kuten kaikkien muidenkin itse luotavien tietokantamigraatioita hyödyntävien taulujen määitykset on esitetty Laravelin projektikansion `database/migrations`-kansion `migrations`-luokissa `php`-skripteillä.

```
ls

2014_10_12_000000_create_users_table.php
2014_10_12_100000_create_password_resets_table.php
2019_08_19_000000_create_failed_jobs_table.php
```

Enempää selittelemättä huomataan, että

2014_10_12_000000_create_users_table.php-tiedostossa on määritelty users-taulun tietokannan kentät tyyppineen

```
1 public function up()
2 {
3     Schema::create('users', function (Blueprint $table) {
4         $table->bigIncrements('id');
5         $table->string('name');
6         $table->string('email')->unique();
7         $table->timestamp('email_verified_at')->nullable();
8         $table->string('password');
9         $table->rememberToken();
10        $table->timestamps();
11    });
12 }
```

Ajetaan määritellyt migraatiot tietokantaan komennolla

```
php artisan migrate
```

komennon tuloksena näkyy

```
Migration table created successfully.
Migrating: 2014_10_12_000000_create_users_table
Migrated:  2014_10_12_000000_create_users_table (0.11 sec)
Migrating: 2014_10_12_100000_create_password_resets_table
Migrated:  2014_10_12_100000_create_password_resets_table
Migrating: 2019_08_19_000000_create_failed_jobs_table
Migrated:  2019_08_19_000000_create_failed_jobs_table (0.01 sec)
```

Tutkitaan tulosta varsinaisesta tietokannasta

```
mysql -u root -psala laraveldb
```

Huomataan syntyneet taulut kenttineen ja todetaan että sisältö on tyhjä:

```
mysql> show tables;
+-----+
| Tables_in_laraveldb |
+-----+
| failed_jobs          |
| migrations           |
| password_resets      |
| users                |
+-----+
4 rows in set (0.00 sec)
```

```
mysql> desc users;
```

Field	Type	Null	Key
id	bigint(20) unsigned	NO	PRI
name	varchar(255)	NO	
email	varchar(255)	NO	UNI
email_verified_at	timestamp	YES	
password	varchar(255)	NO	
remember_token	varchar(100)	YES	
created_at	timestamp	YES	
updated_at	timestamp	YES	

8 rows in set (0.01 sec)

```
mysql> select * from users;
Empty set (0.00 sec)
```

Migraatiomekanismiin kuuluu mahdollisuus myös peruuttaa tehdyt migraatiot. Näin on mahdollista muokata tietokannan syntyvää rakennetta migraatiotiedostojen avulla: Peruutetaan (rollback) luodut migraatiot, muokataan tiedostoja ja ajetaan migraatiot uudelleen tietokantaan.

Peruutetaan edellä luodut migraatiot:

```
php artisan migrate:rollback
```

ja todetaan taulujen poistaminen

```
mysql> show tables;
+-----+
| Tables_in_laraveldb |
+-----+
| migrations           |
+-----+
1 row in set (0.00 sec)
```

27.04 Luodaan oma customers-taulu

Luodaan lähes identtinen tietokannan taulu aiemmin luvussa "*MySQL-esimerkkitietokannan luominen*" esitetyn customer-taulun kanssa. Luodaan migraatitiedosto

```
php artisan make:migration create_customers_table
Created Migration: 2019_10_05_051206_create_customers_table
```

ja avataan se database_migrations-kansiosta sisältö näyttää kokonaisuudessaan seuraavalta

```
1  <?php
2
3  use Illuminate\Database\Migrations\Migration;
4  use Illuminate\Database\Schema\Blueprint;
5  use Illuminate\Support\Facades\Schema;
6
7
8  class CreateCustomersTable extends Migration
9  {
10     /**
11      * Run the migrations.
12      *
13      * @return void
14      */
15     public function up()
16     {
17         Schema::create('customers', function (Blueprint $table)
```

```

18         $table->bigIncrements('id');
19         $table->timestamps();
20     });
21 }
22
23 /**
24  * Reverse the migrations.
25  *
26  * @return void
27  */
28 public function down()
29 {
30     Schema::dropIfExists('customers');
31 }
32 }

```

Muutetaan `up()` -metodia tarpeita vastaavaksi lisäämällä määrittelyyn `id`- ja `birth_date`-kentät:

```

1 public function up()
2 {
3     Schema::create('customers', function (Blueprint $table) {
4         $table->bigIncrements('id');
5         $table->string('name');
6         $table->date('birth_date');
7         $table->timestamps();
8     });
9 }

```

Ajetaan migraatiot. Huomaa: Jos peruutit aiemmin tehdyn migraation, niin nyt luodaan uudelleen `customers`-taulun lisäksi myös aiemmat 3 taulua

```

php artisan migrate
Migrating: 2014_10_12_000000_create_users_table
Migrated: 2014_10_12_000000_create_users_table (0.14 sec)
Migrating: 2014_10_12_100000_create_password_resets_table
Migrated: 2014_10_12_100000_create_password_resets_table
Migrating: 2019_08_19_000000_create_failed_jobs_table
Migrated: 2019_08_19_000000_create_failed_jobs_table (0.06 sec)
Migrating: 2019_10_05_051206_create_customers_table
Migrated: 2019_10_05_051206_create_customers_table (0.06 sec)

```

`desc customers` -komennon tuoksena todetaan, että PHP-merkinnällä `$table->bigIncrements('id');` luodaan `id`-niminen `autoincrement`-asetuksen mukainen kenttä ja PHP-merkinnällä `$table->timestamps();` luodaan kaksi `timestamp`-kenttää `created_at` ja `updated_at`. Laravelin käyttämä Eloquent ORM olettaa kaikilta osin toimiakseen, että tietokannan taulussa on nämä kolme kenttää `id`, `created_at` ja `updated_at`. Ota tämä jatkossa huomioon.

```
mysql> desc customers;
```

Field	Type	Null	Key	Default
id	bigint(20) unsigned	NO	PRI	NULL
name	varchar(255)	NO		NULL
birth_date	date	NO		NULL
created_at	timestamp	YES		NULL
updated_at	timestamp	YES		NULL

5 rows in set (0.00 sec)

Tutustutaan Eloquent ORMiin tinkerin avulla

27.05 Mallin luominen

Luodaan luokka `Customer`, joka toimii **mallina** `customers`-taulun käsittelylle. Laravelissa taulut nimetään monikossa esim. `customers` (pieni alkukirjain). Vastaava taulua käsittelevä malli esittää yhtä tauluun tallennettavaa tietuetta ja se nimetään yksikössä esim. `Customer` (iso alkukirjain).

Malli luodaan `artisan`-komennolla

```
php artisan make:model Customer
```

Tuloksena syntyy tiedosto `App/Customer.php`

```
1 <?php
2 namespace App;
```

```

3 | use Illuminate\Database\Eloquent\Model;
4 | class Customer extends Model
5 | {
6 |     //
7 | }

```

joka perii Model-luokasta kaiken kaiken keskeisen tietokannan käsittelyä tarvittavan toiminnallisuuden.

27.06 Eloquent - Tinker

Tutustutaan Eloquent ORMiin aluksi `tinker`-komentorivikäyttöliittymän avulla. Käynnistetään `tinker` `php artisan tinker`-komennolla. Kehotteena `tinker`issä toimii >>>

```

php artisan tinker
Psy Shell v0.9.9 (PHP 7.2.22-1+ubuntu18.04.1+deb.sury.org)
>>>

```

Luodaan mallin avulla uusi `$customer`-olio ja asetetaan arvot kahdelle itse määritellylle kentälle

```

>>> $customer = new App\Customer;
=> App\Customer {#3011}
>>> $customer->name = "Guru Ken";
=> "Guru Ken"
>>> $customer->birth_date = "2011-11-11";
=> "2011-11-11"
>>> $customer;
=> App\Customer {#3011
    name: "Guru Ken",
    birth_date: "2011-11-11",
}

```

Tässä vaiheessa voit halutetessasi tarkistaa esim. toisesta auki olevasta pääteikkunasta, että tietuetta ei ole vielä tallennettu tietokantaan.

```

mysql -u root -psala laravelldb
mysql> select * FROM customers;

```



```
Empty set (0.00 sec)
```

mutta kirjoittamalla tinkerissä

```
>>> $customer->save();  
=> true
```

sisältö tallentuu tietokantaan. Keskeisesti mm. tätä on ORM (Object-relational Mapping). Olion ominaisuuksina saatavilla oleva data tallennetaan relaatiotietokannan tiettueeksi.

```
mysql> select * FROM customers;  
+----+-----+-----+-----+-----+  
| id | name      | birth_date | created_at          | updated_at          |  
+----+-----+-----+-----+-----+  
| 1  | Guru Ken  | 2011-11-11 | 2019-10-05 08:15:00 | 2019-10-05 08:15:00 |  
+----+-----+-----+-----+-----+  
1 row in set (0.00 sec)
```

Huom: Metodi `save()` tarvitsee toimiakseen `id`, `created_at` ja `updated_at`-nimiset kentät.

27.07 Eloquent - pieni esittelykierros

Uuden asiakkaan luominen - create()

```
>>> $customer = App\Customer::create(['name' => 'Alainen',  
Illuminate/Database/Eloquent/MassAssignmentException with
```

=> Ei onnistu. Pitää sallia kenttien **mass assignment** eli lisätä tiedostoon `app/Customer.php` eli Customer-luokan malliin seuraavaa `$fillable`-taulukko:

```
1 | class Customer extends Model  
2 | {
```

```

3         protected $fillable = [
4             'name',
5             'birth_date'
6         ];
7     }

```

Tinker-pitää käynnistää uudelleen, että asetus on voimassa eli toimitaan seuraavasti

```

>>> exit
Exit: Goodbye
testi@userver180401:~/public_html/projekti01$ php artisan
Psy Shell v0.9.9 (PHP 7.2.22-1+ubuntu18.04.1+deb.sury.org)
>>> $customer = App\Customer::create(['name' => 'Alainen Kim'])
=> App\Customer {#3006
    name: "Alainen Kim",
    birth_date: "2012-12-12",
    updated_at: "2019-10-05 13:04:40",
    created_at: "2019-10-05 13:04:40",
    id: 2,
}
>>>

```

Huomataan, että massatäytön onnistumisen lisäksi `create()` -metodia käytettäessä data tallennetaan samalla myös tietokantaan:

```

mysql> select * FROM customers;
+----+-----+-----+-----+-----+
| id | name       | birth_date | created_at | updated_at |
+----+-----+-----+-----+-----+
| 1  | Guru Ken   | 2011-11-11 | 2019-10-05 08:15:00 | 2019-10-05 08:15:00 |
| 2  | Alainen Kim | 2012-12-12 | 2019-10-05 13:04:40 | 2019-10-05 13:04:40 |
+----+-----+-----+-----+-----+
2 rows in set (0.00 sec)

```

Tietojen päivitys

Tapa 1: Luetaan tietue olio-muuttujaan, muutetaan halutut tiedot ja kutsutaan `save()` -metodia

```

>>> $customer = App\Customer::find(2);
=> App\Customer {#3033

```

```

        id: 2,
        name: "Alainen Kim",
        birth_date: "2012-12-12",
        created_at: "2019-10-05 13:04:40",
        updated_at: "2019-10-05 13:04:40",
    }
>>> $customer->name = "Ainen Sani";
=> "Ainen Sani"
>>> $customer->save();
=> true

```

Tarkastetaan tulos

```

mysql> select * FROM customers;
+----+-----+-----+-----+-----+
| id | name       | birth_date | created_at          | up
+----+-----+-----+-----+-----+
|  1 | Guru Ken   | 2011-11-11 | 2019-10-05 08:15:00 | 20
|  2 | Ainen Sani | 2012-12-12 | 2019-10-05 13:04:40 | 20
+----+-----+-----+-----+-----+
2 rows in set (0.00 sec)

```

Tapa 2: Luetaan tietue olio-muuttujaan ja kutsutaan `update()` -metodia

```

>>> $customer = App\Customer::find(2);
>>> ...
>>> $customer->update(['name' => 'Vainio Vilja']);
=> true

```

ja tarkistetaan tulos

```

mysql> select * FROM customers;
+----+-----+-----+-----+-----+
| id | name       | birth_date | created_at          | u
+----+-----+-----+-----+-----+
|  1 | Guru Ken   | 2011-11-11 | 2019-10-05 08:15:00 | 2
|  2 | Vainio Vilja | 2012-12-12 | 2019-10-05 13:04:40 | 2
+----+-----+-----+-----+-----+
2 rows in set (0.00 sec)

```

Poistaminen - delete()

Tietueen poistaminen tapahtuu delete()-metodilla. Luodaan "Päivä Perho" ja poistetaan se

```
>>> $customer = App\Customer::create(['name' => 'Perho Pä
=> App\Customer {#3025
  name: "Perho Päivä",
  birth_date: "2019-10-05",
  updated_at: "2019-10-05 20:02:53",
  created_at: "2019-10-05 20:02:53",
  id: 3,
}
>>> $customer->delete();
=> true
>>> App\Customer::all()->map->name;
=> Illuminate\Support\Collection {#3036
  all: [
    "Guru Ken",
    "Vainio Vilja",
  ],
}
```

Tietokannan selaamista

Tietokannan sisältöä voi selata useilla erilaisilla Model-luokasta perittyjen metodien avulla. Tässä muutamia esimerkkejä.

Koko taulun sisältö kokoelmana

```
>>> App\Customer::all();
=> Illuminate\Database\Eloquent\Collection {#3015
  all: [
    App\Customer {#3007
      id: 1,
      name: "Guru Ken",
      birth_date: "2011-11-11",
      created_at: "2019-10-05 08:15:00",
      updated_at: "2019-10-05 08:15:00",
    },
    App\Customer {#3025
      id: 2,
      name: "Alainen Kim",
      birth_date: "2012-12-12",
      created_at: "2019-10-05 13:04:40",
      updated_at: "2019-10-05 13:04:40",
    },
  ],
}
```

Koko taulun sisältö taulukkona

```
>>> App\Customer::all()->toArray();
=> [
    [
        "id" => 1,
        "name" => "Guru Ken",
        "birth_date" => "2011-11-11",
        "created_at" => "2019-10-05 08:15:00",
        "updated_at" => "2019-10-05 08:15:00",
    ],
    [
        "id" => 2,
        "name" => "Alainen Kim",
        "birth_date" => "2012-12-12",
        "created_at" => "2019-10-05 13:04:40",
        "updated_at" => "2019-10-05 13:04:40",
    ],
]
>>>
```

Yksittäinen alkio tai sen kenttä

```
>>> App\Customer::all()[0];
=> App\Customer {#3024
    id: 1,
    name: "Guru Ken",
    birth_date: "2011-11-11",
    created_at: "2019-10-05 08:15:00",
    updated_at: "2019-10-05 08:15:00",
}
>>> App\Customer::all()[0]->name;
=> "Guru Ken"
```

Ensimmäinen tai viimeinen tietue

```
>>> App\Customer::first();
>>> App\Customer::latest()->first();
```

Kaikkien tietuiden name-kenttä

```
>>> App\Customer::all()->map->name;
=> Illuminate\Support\Collection {#3017
```

```
all: [  
  "Guru Ken",  
  "Alainen Kim",  
],  
}
```

Tietueen etsiminen/hakeminen id-kentän perusteella

```
>>> $customer = App\Customer::find(1);
```

27.08 Tilanne lopuksi: 3 tietuetta

Seuraavaa lukua varten muokkaa tietokantasi sisältö käsittämään lopuksi 3 tietuetta `create()` - ja `delete()` -metodeita käyttämällä. Nimet, id:t ja päivämäärät ovat vapaavalintaisia. Tietokannan sisältö voisi olla esim.

```
mysql> select * FROM customers;
```

id	name	birth_date	created_at
1	Guru Ken	2011-11-11	2019-10-05 08:15:00
2	Vainio Vilja	2012-12-12	2019-10-05 13:04:40
4	Alainen Kim	2010-10-10	2019-10-06 05:08:28

3 rows in set (0.00 sec)

27.09 Eloquent - tiivistelmä keskeisimmistä

- Tallentaminen 1: Luodaan olio, asetetaan data kenttiin, tallennetaan tietokantaan `save()` -metodilla
- Tallentaminen 2: Asetetaan data kenttiin ja samalla tallennetaan tietokantaan `create()` -metodilla
- Päivittäminen 1: Ladataan tietue olioksi, päivitetään haluttu data kenttiin, tallennetaan tietokantaan `save()` -metodilla
- Päivittäminen 2: Käytetään `update()` -metodia
- Poistaminen: Käytetään `delete()` -metodia
- Selaaminen: Lukuisia erilaisia metodeita mm. `all()` -metodi

Eloquent ORM:n avulla tietokannan sisältöä voidaan esittää ja muokata monilla tavoilla. Ks. lisää kokoelmista esim.

<https://laravel.com/docs/6.x/collections>

© #AriRantala